

Mažiulis Vytautas (gimė 1926 rugpjūčio 20 Rokėnuose, Zarasų r.), lietuvių kalbininkas, habil. dr. (1969), prof. (1969), Lietuvos MA narys (1976), Mokslo ir literatūros akademijos (Mainzas, Vokietija) narys korespondentas (1976), Milano kalbininkų draugijos narys korespondentas (1983). Latvijos u-to garbės daktaras (1991). 1952 baigė Vilniaus u-tą. 1952–55 Maskvos u-to Bendrosios ir lyginamosios istorinės kalbotyros katedros aspirantas. 1955–96 dėstė Vilniaus u-te; 1968–73 Lietuvių kalbos katedros, 1973–88 – Baltų filologijos katedros vedėjas. 1970–96 redagavo tęstinį leidinį „Baltistica“. 1983–2004 Tarptautinės baltų ir slavų santykių tyrinėjimų komisijos pirmininkas.

Daugiausia tiria baltų kalbų, ypač prūsų kalbos, problemas. Parašė straipsnių apie lietuvių kalbos skaitvardžius (BЯ, 4, 1956; *Kai kurie lietuvių kalbos gramatikos klausimai*, 1957), taip pat akademinės „Lietuvių kalbos gramatikos“ t. 1 (1965) skyrių apie skaitvardį. Paskelbė monografiją „Baltų ir kitų indoeuropiečių kalbų santykiai: Deklinacija“ (1970; Lietuvos valstybinė premija, 1973); joje pateikiama originali baltų kalbų kilmės, jų santykių su kitomis indoeuropiečių kalbomis teorija.

Be straipsnių apie prūsų kalbos fonetiką, morfologiją ir ypač leksiką, Mažiulis parengė veikalą „Prūsų kalbos paminklai“ (1–2, 1966–81): pirmoje dalyje skelbiami fotografuoti tekstai ir Mažiulio studija apie prūsus, jų kalbą, rašybą, antroje dalyje pateikiami transliteruoti tekstai, jų lietuviški vertimai, lietuvių–prūsų, vokiečių–prūsų ir atgalinis prūsų kalbos žodynas. Svarbiausias Mažiulio prūsistikos veikalas – „Prūsų kalbos etimologijos žodynas“ (1–4, 1988–97). Jame apibendrinami ne tik ankstesni prūsų leksikos tyrinėjimai, bet ir pateikiama daugybė naujų etimologijų. Išleido ir „Prūsų kalbos istorinę gramatiką“ (2004).

Parašė darbų apie senuosius baltų ir slavų kalbų santykius: „Pastabos baltų ir slavų kalbų seniausių santykių klausimu“ (LKK 2, 1959), su Vladimiru Žuravliovu – „Iš diachroninės slavų ir baltų kalbų morfologijos“ (*Из диахронической морфологии славянских и балтийских языков*, Вильнюс, 1978). Plačiąjai visuomenei skirtos knygelės „Pasaulio kalbos“ (1958) ir „Pasaulio tautų kalbos“ (1979, ²2001). Enciklopedijai „Encyclopaedia Britannica“ (1, 1974) parašė straipsnį apie baltų kalbas. Redagavo Kazimiero Būgos „Rinktinių raštų“ t. 1 (1958), Pilypo Ruigio „Lietuvių kalbos kilmės, būdo ir savybių tyrinėjimą“ (1986). Daug prisidėjo prie baltų kalbotyrai skirtų konferencijų organizavimo.

L: Sabaliauskas A. *Lietuvių kalbos tyrinėjimo istorija 2*, Vilnius, 1982, p. 65–68; Dusetų krašto kalbininkas. *Gimtasis kraštas*, 1986 rugpjūčio 21. A. S.

Lietuvių kalbos enciklopedija, sudarė Kazys Morkūnas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008, p. 346–347.